

Nasze „ABC”:

Decydujące chwile

Napięcie sytuacji międzynarodowej osiągnęło punkt szczytowy. Najbliższe dni jeżeli nie godziny przyniosą niewątpliwie wyjaśnienie położenia i dadzą odpowiedź na pytanie, wojna czy pokój?

Jak dotąd, wysiłki, zmierzające do utrzymania pokoju nie dały pożądanego wyniku. Ani wymowny apel Ojca Św. Piusa XII, który wzruszył sumieniem całego cywilizowanego świata, ani przemówienie króla Belgów Leopolda III, ani wreszcie dwukrotne zwrócenie się prez. Roosevelta do kanclerza Hitlera nie wniosło odprężenia. Wódz Trzeciej Rzeszy stracił wszelkie poczucie rzeczywistości i żyje w świecie fikcji. Popełnia on błąd za błędem. Zawarcie paktu o nieagresji z Sowietami, które miało izolować Polskę oraz nastraszyć mocarstwa zachodnie, odniosło wręcz przeciwny skutek. Odpowiedzią na pakt moskiewski jest cementowanie solidarności frontu pokoju, które znalazło swój wyraz w przemówieniach premierów Chamberlaina i Daladier oraz podpisaniu ścisłego układu sojuszniczego pomiędzy Polską a Anglią. Z drugiej zaś strony całkowite przekreślenie przez Hitlera swej ideologii antykomunistycznej pozabawiło Trzecią Rzeszę jej dotychczasowych sojuszników. Japonia, która była gotowa do zawarcia przymierza wojskowego zmieniła zasadniczo swą politykę. Gabinet barona Hirany ustatyścił pod naciskiem opinii publicznej, a w skład nowego gabinetu nie wejdzie podobno żaden z członków dotychczasowego rządu. Hiszpania oficjalnie zawiadomiła Francję, że w razie konfliktu zachowa ścisłą neutralność. Węgry i Bułgaria ustosunkowały się do sowiecko-niemieckiego paktu nieagresji w sposób wyraźnie negatywny. W Jugosławii, którą mocarstwa „osi” pragnęły pozyskać, nastąpił całkowity zwrot w polityce wewnętrznej. Porozumienie serbsko-chorwackie oraz demokratyzacja ustroju państwowego kładą kres wszelkim próbom wyzyskania antagonizmu pomiędzy Zagrebiem a Białogrodem lub też zmuszenia Jugosławii do przystąpienia do osi Rzym—Berlin.

Wreszcie jedyny sojusznik Rzeszy, Włochy faszystowskie, nie zdradzają ochoty brania udziału w wojnie, która by się toczyła w imię zaspokojenia szaleńczych dążeń niemieckich do hegemonii nad światem. Hitler znalazł się w sytuacji bez wyjścia, z której usiłuje się wydostać, próbując skusić Wielką Brytanię i Francję propozycjami pokojowymi kosztem Polski. Rachuby te są z góry skazane na niepowodzenie. Premi. Daladier udzielił już w imieniu Francji swej odpowiedzi, a odpowiedź angielska, która będzie doręczona w najbliższych godzinach przez ambasadora Hendersona, nie pozostawi żadnych wątpliwości, że Wielka Brytania wypełni swe wszystkie zobowiązania wobec Polski.

W tych warunkach wojna nerwów dobiega końca, a do Niemiec należy wybór: wojna czy pokój. Stanowisko Polski jest jasne. Nie Polska wywołała kryzys marcowy, a rząd polski wyrażał zawsze gotowość nawiązania bezpośrednich rokowań celem rozstrzygnięcia sporu. Podkreślił to w swej mowie z dnia 5 maja min. Beck, zaś Prezydent R. P. Mościcki w odpowiedzi na orędzie prez. Roosevelta zaznaczył, że Polska uważa bezpośrednie rokowania za najbardziej właściwą metodę rozwiązywania trudności, zwłaszcza pomiędzy sąsiadującymi krajami i wyraża zgodę na metodę koncyliacji, proponowaną przez prez. Stanów Zjednoczonych. Prez. Roosevelt zawiadomił o tym kanclerza Hitlera, który

(Dokończenie obok).

NA BÓJ, NA KRAWY

„Czas”:
Odpowiedź Anglii, która przyjęła na siebie dobroć znowu ciężar odpowiedzialności za przebieg i rezultat rozmów z Niemcami Monachium przetrze jak sądzimy wszelkie już złudzenia i wątpliwości. Odpowiedź ta oznajmi całemu światu o tym, czy rozpocznie się okres prawdziwego pokoju, czy też zażarty bój o ten pokój.

W Polsce ponad wszelką wątpliwość już zdecydowanej, surmy do boju na śmierć i życie o własną i ludzkości sprawę już grają, choć

NAJWIĘKSZA FIRMA FOTOGRAFICZNA W POLSCE

FOTO-CREGER

ODDZ. W-WA, NOWY ŚWIAT 38

NAJWIĘKSZY WYBÓR

fotografów i przybórów

FACHOWA OBSŁUGA

Własne laboratorium prac amatorskich

Nowe wielkie inwestycje w jugosłowiańskim przemyśle naftowym

Wielkie obszary ziemi w Chorwacji około miejscowości Bujawice a w kraju Gajlo w powiecie Pakrac, Garesznica i Nowska zawierają znaczne zapasy niewykorzystanego dotąd gazu ziemnego, dochodzącego do miliardów metrów sześciu. W ostatnim czasie prowadzone były liczne badania geologiczne na tych obszarach celem odkrycia ropy naftowej. W związku z tym sprowadzono cztery najnowsze urządzenia wiertnicze, które dotrzeć mogą do głębokości 3.000 m. Każde z tych urządzeń kosztuje 7 milionów dynamów.

Równocześnie wybudowane zostały wieże o wysokości 40 m. Kola zainteresowane z niecierpliwo-

nie nigdy nie dążyliśmy i nie dążymy do wojny.

Na wpół wyciągniętą szablę wężpniemy jednak z powrotem w pochwę tylko wtedy, jeśli nasz przeciwnik wyrzuci się metodą gwałtu i uzna nasze prawa. W przeciwnym razie na bój, na krwawy bój...

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

„Kurier Poranny”:

Odpowiedzialność za obecny kryzys jest już jasno ustalona. Nie obciąża ona Polski, której hipoteka jest wolna od fałszu, podstępów i złości. W obliczu wielkich dziejowych wydarzeń, gdy każdy naród ma obowiązek robić rachunek sumienia, Polska staje z czystym sumieniem i poczuciem własnej godności i woli wypełnienia do końca wszystkich obowiązków w służbie pokoju, prawa i sprawiedliwości. A świadomość ta jest jedną z podstaw siły moralnej, okazywanej przez nasz naród.

ścią wyczekują wyników tych koczowniczych, ale może użytecznych robót wiertniczych.

Bujawica znana jest jako największy producent gazu ziemnego w Jugosławii. Gazem tym oświetlano się wszystkie wagony kolejowe a także setki samochodów używają tego gazu jako materiału pędnego. Również niasła jugosłowiańska, jak Lublana, Split, Saks, Dubrovnik i in. używają gazu z Bujawicy jako materiału dla oświetlania ulic. Gaz ziemny z Bujawice odznacza się swą wysoką jakością, gdyż zawiera aż 9.000 kalorii, podczas gdy gaz wyrabiany z węgla ma tylko około 4.000 kalorii.

Znaczny spadek włoskich obrotów zagranicznych

Opublikowane już zostały liczby, ilustrujące handel zagraniczny Włoch (bez obrotów z posiadłościami zamorskimi Włoch) w okresie pierwszych 7-miu miesięcy rb.

Liczby te dowodzą ogólnego spadku obrotów zagranicznych Włoch. Import wyniósł 5.914 mil. lir. wobec 6.949 mil. lir. w analogicznym okresie 1938 r., nato-

miast eksport wyniósł 4.734 mil. lir. wobec 4.480 mil. lir. przed rokiem. W ten sposób ujemne saldo wyniosło 1.180 mil. lir. wobec 2.369 mil. lir. przed rokiem.

Poważny spadek przywozu do Włoch spowodowany został nie postępiami autarkii, lecz brakiem środków na poważniejsze zakupy towarów z zagranicy.

W Gdyni buduje się Dom Rzemiosła Chrześcijańskiego

W Gdyni stanie wysiłkiem całego rzemiosła polskiego wielki Dom Rzemiosła Chrześcijańskiego, który posiadać będzie największą w mieście salę, obliczoną na 3 tys. osób.

W Domu Rzemiosła znajdą po-

Pożyczka wewnętrzna w ZSRR

MOSKWA, 28. 8. Pożyczka wewnętrzna rozpisana w Sowietach przyniosła w okresie od 2 do 12 sierpnia 7.052.000.000 rubli.

nie raczył dotychczas udzielić odpowiedzi.

Polska przekonana o słuszności swej sprawy i nie dążąca do podbojów i naruszenia interesów państw trzecich, w spokoju oczekuje na rozwój wypadków. Wojna nerwów została już wygrana, zaś wojna prawdziwa, którą chcą rozpętać Niemcy, zakończy się całkowitą zagładą hitleryzmu i zupełną klęską Niemców.

Mocarstwa frontu pokoju nie zgadzają się również na przedłużanie trwającego od 5-ciu miesięcy stanu rzeczy, który pokojem nie może być nazwany. Pokój, którego pragnie świat, musi być, jak oświadczył Ojciec Św. Pius XII, pokojem trwałym, opartym na poczuciu sprawiedliwości i wolności.

O ile Niemcy nie dadzą realnych gwarancji, że są gotowe zawrzeć takie porozumienie, wojna jest nieunikniona. Wojna ta zakończy się triumfem dobrej sprawy.

Antoni Chłystczewski.

HIPOKRYZJA NIEMIECKA

„Kurier Polski”:

I tego właśnie boją się Niemcy i teraz. I dlatego już teraz starają się — wbrew oczywistości — zwać na Polskę całą odpowiedzialność za to, co się stać może, Polsce przypisując jakieś agresywne plany i zamiary, Polskę oskarżając o agresję! A że wśród społeczeństw zachodnich przywiązanie do pokoju jest niezmiernie głębokie, chodzi tu o chwyt propagandowy: o to, aby Polskę przedstawić jako mściciela pokoju, który Europie nie pozwala używać owoców kultury i cywilizacji.

Gra ta jest zresztą bardzo naiwna i całkowicie chybiona. Niemcy sami zrobili wszystko, aby długie lata ślepej i głuchej opinii publicznej Europy otworzyć wreszcie oczy. Zadane prowokacje, zadane frazesy nie przesłonią dzisiaj rzeczywistości i nie wykrzywią jej istotnego obrazu. Ale mimo to rzecz cała jest charakterystyczna. Powiedział kiedyś de la Rochefoucauld, iż hipokryzja jest hołdem złożonym cności. Jeżeli tak jest, to w tym razie hipokryzja niemiecka jest tylko mimowolnym hołdem złożonym prawdziwemu umiłowaniu pokoju i temu po czuciu odpowiedzialności panującemu wśród społeczeństw naprawdę wolnych, które nie pozwala im igrać z widmem wojny.

„Warszawski Dziennik Narodowy”:

Narody, które stanęły z bronią u nogi, by bronić pokoju i leśów swych przyszłych pokoleń — zdają sobie doskonale sprawę z ogromu wysiłku, jaki biorą na siebie, by zabezpieczyć światu spokojną przyszłość na dłuższe niż po wojnie światowej — lata. Jeżeli jednak w ostatniej chwili nie nastąpi opamiętanie w Berlinie — w co aż nadto trudno uwierzyć — nie może być już inaczej, ażeby nie przemówił przeciw napadom czynnym argumenty siły obronnej.

W tym położeniu naród polski trwa czujnie przy każdym kroku na swym stanowisku. Stoimy i my już z bronią u nogi i czekamy w chłodnym spokoju na wydarzenia, to je sobie obiecując, że gdy fatalna dla wroga naszego siła popchnie go do ostatecznego kroku — nie pozostaniemy bez odpowiedzi, jaką przywykliśmy dawać wrogom i napastnikom a temu w szczególności.

Europa pod bronią

Setki tysięcy rezerwistów

powołano do szeregów

Sytuacja międzynarodowa ostatnich dni, a nawet godzin wpływała w dużej mierze na zmianę układu sił wojskowych w Europie.

Dane, które przyczynimy odnozą się naturalnie do ostatnio stwierdzonych cyfr. Nie mniej najbliższa przyszłość może już te cyfry zmienić — naturalnie in plus.

Nowe Pokłady żelaza w Jugosławii

Na jugosłowiańskim wybrzeżu odkryto w okolicach Sibenika i Drnis nowe pokłady żelaza. Niezwłocznie przystąpiono do prac badawczych nad opłacalnością eksploatacji nowo odkrytych pokładów.

Francja po ostatnich powołaniach ma pod bronią 1.200.000 ludzi. Powołani rezerwiści umożliwili częściowe postawienie armii na stopie wojennej, uzupełniając pełne pogotowie jednostek obsady linii Maginota pełną obsadą odwodów i rezerwy tej linii, zajmując przewidziane planem mobilizacyjnym stanowiska.

W porównaniu z pogotowiem, zarządzonym w miesiącu wrześniu ub. r. obecne zarządzanie wojskowe mają charakter o wiele poważniejszy. Anglia po zarządzaniu mobilizacji dysponuje 750.000 ludzi o pełnowartościowej sile bojowej, z których pierwszy rozkaz rzuconych jako korpus ekspedycyjny na kontynent. W liczbie 750.000 ludzi nie wlicza się wojsk lotniczych i marynarki. Dotychczas przeprowadzone ćwiczenia wykazały wysoki poziom angielskiego lotnictwa bojowego. Stan liczebny lotnictwa oraz rozporządzalnych aparatów osiągnął niewątpliwie już 75 procent stanu, zakreślonego planem rozbudowy lotnictwa angielskiego.

Można obliczać, że Anglia już w tej chwili posiada 3000 samolotów bojowych najbardziej nowoczesnych. Pogotowie marynarki wojennej jest pełne. Stan marynarki wojennej przez mobilizację floty rezerwowej jest o bardzo wysokim poziomie, przewyższający znacznie stan pogotowia z roku 1914.

Należy nadmienić, że w porównaniu z rokiem 1914 również wojska lądowe przewyższają znacznie rzucony wówczas do Francji kontyngent.

Belgia, stale akcentując wolę do zachowania neutralności zmobilizowała dodatkowo dwa roczniki. Zmobilizowane rezerwy stoją na granicach państwa, w większości na granicy niemieckiej. Ze względu politycznych częściowo (w małej ilości) na granicy francuskiej. Belgia ma pod bronią 180.000 ludzi.

Holandia — znajduje się w

fazie przygotowań obronnych w najwyższej fazie. Rozporządza 120.000 ludźmi.

Szwajcaria — poświęciła wiele wysiłku nad wzmocnieniem swej obronności. Dużo pracy włożono od kilku lat na reorganizację armii, nie naruszając zasadniczo systemu uruchomienia milicji oraz budowę fortyfikacji przede wszystkim na granicy niemieckiej, częściowo i włoskiej. Żadnego pogotowia na razie nie zarządzono.

Na Bałkanach: Jugosławia skoncentrowała około pół miliona ludzi wzdłuż granicy z Austrią i Węgrami na manewrach.

Turcja — skoncentrowanych 120.000 ludzi na manewrach w Tracji nie odesłała do stałych garnizonów, pozostawiając wszystkie te oddziały w rejonie koncentracji manewrowych.

Rumunia — przeprowadziła częściową mobilizację w kilku wariantach, rozporządzając 500.000 ludźmi.

Państwa bałtyckie, chroniąc swą neutralność paktem o nieagresji, zawarciem układu między Niemcami a Sowietami zostały postawione w nowej sytuacji.

Rosja Sowiecka — zbieżność ostatnich wydarzeń z pogłoskami o wycofaniu większych jednostek wojskowych z pogranicza zachodniego na Daleki Wschód uwzględniając pakt nieagresji między Polską a Sowietami może potwierdzić przypuszczenie, że Rosja Sowiecka główne swe zainteresowanie skieruje w stronę Japonii i Chin.

Niemcy — rozporządzają dwoma milionami ludzi pod bronią. twierdzi się nawet, że poniżej 2 milionów. Regularnej mobilizacji jeszcze nie zarządzono. Pierwsza faza powołań miała charakter koncentracji ćwiczebno - manewrowych. Co do drugiej fazy, trudno na razie ustalić, gdyż ona jest zbyt świeża.

Włochy. Niezależnie od urlopów zapowiedziano, względnie przystąpiono do częściowego zwalniania rezerwistów, powołanych na manewry w dolinie Padu. Ostatnio jednak powołano pod broń pełne dwa roczniki.